

3. overgenomen uit "De Korhaan" jaargang 6, nr.2.

Over Witkopstaartmezen in Nederland.

Op de waarneming van zo'n groep witkoppige staartmezen zoals beschreven door Fr.(Rijnja) in "De Korhaan" van januari 1972 (pp.23-24) (ca. 200 exemplaren op 19 december op het landgoed Groeneveld, Baarn) hebben wij eigenlijk al jarenlang gewacht. Men kan dat nalezen in mijn kleine bijdrage aan de "feestbundel" voor de heer G.Bosch in "Vanellus" 21, 1968: "Over de herkomst van witkoppige staartmezen in Nederland".

De zaak komt hier op neer.

In Nederland broedt een zogenaamde "bastaardpopulatie" van enerzijds staartmezen met brede zwarte oogstrepen en anderzijds witkoppige staartmezen. Het zijn eigenlijk twee populatiestromingen afkomstig uit een gebied met streepkopjes (Zuidwest-Europa) en een met witkopjes (Oost- en Noord-Europa), die elkaar in Midden-Europa, incl. Nederland, ontmoeten.

Het aantal zuivere witkopjes onder de Nederlandse broedvogels is betrekkelijk gering. Maar hun aanwezigheid maakt het vrijwel onmogelijk om eventuele witkoppige invasie Staartmezen uit Noord- of Oost Europa, die naar Nederland zouden zijn afgedwaald, in het veld te herkennen.

Met zekerheid werd de witkoppige Noord- of Oost-Europese staartmees (*Aegithalos caudatus caudatus*) dan ook nog niet in Nederland vastgesteld. De commissie voor de Nederlandse Avifauna erkent terecht alleen maar de in koptekening variabele broedpopulatie onder de naam *Aegithalos caudatus europaeus*. Doch men sla de volgende passage in het boven genoemde artikeltje er eens op na:

"Pas wanneer er duidelijk exemplaren van in handen zijn gekomen, of een invasie van witkopjes, liefst samen of gelijktijdig met andere mezen, zou zijn vastgesteld, kan de aanwezigheid van "echte" Witkopstaartmezen in Nederland als bewezen worden beschouwd".

En maakten wij in het najaar van 1971 niet een grote mezeninvasie uit Oost-Europa mee?

Gebroeders Rijnja, in ieder geval hartelijk gelukkigewenst!

Andere invasie-vogels om gelijktijdig op te letten (waarne-
mingen goed documenteren!) zijn bijv.: de "noordelijke" Grote Bonte Spechten (groot, witte onderzijde, dikke snavel); de "noordelijke" Kleine Bonte Spechten (witte onderzijde, veel wit op bovenzijde); witborstige Boomklevers; Kortsnavelboomkruipers; grauwruggige Kuifmezen; parelgrijze Matkopmezen; Azuurmezen en Pleske's Mezen (bastaarden van Azuurmees en Pimpelmees).

Witkopstaartmezen uit Scandinavië of Oost-Europa hebben stellig veel vaker Nederland in de winter bezocht, maar in ieder geval de laatste tien of twintig jaar zijn zij aan de aandacht van veldornithologen ontsnapt. Even buiten Amsterdam heb ik ook eens zo'n grote groep van uitsluitend witkopjes gezien, maar dat was lang voordat ik mijn waarnemingen goed gedocumenteerd kon doorgeven.

Prof. Dr. K. H. Voous.

